

Läroplanskoppling
finns på sista sidan

Lärarhandledning

Förstå sammanhanget – Martin Luther King

Längd: 5 min

Ålder: 13 år

Ämne: historia,
samhällskunskap

Språk: svenska, engelska,
franska

Produktionsland:
Frankrike, 2019

Svensk distribution:
Cinebox, 2019

Ansvarig utgivare:
Ann Nordström

Filmnr: EDU0145

Nyckelord

rassegregation • rasism
medborgarrättsrörelsen
civil olydnad • icke-våld
pacifism • aktivism

Det här avsnittet i serien "Förstå sammanhanget" återvänder till Martin Luther Kings exceptionella kamp som han utkämpade med ordens kraft, utan att någonsin använda våld. Denna kamp kom att förvandla det amerikanska samhället. Den 4 april 1968 mördades den amerikanske pastorn och skicklige medborgarrättskämpen Martin Luther King utanför sitt hotellrum i Memphis. Förlusten av denna ikoniske hjälte, som kämpat mot rassegregation och diskriminering samt för lika rättigheter oavsett ursprung, väckte känslor över hela världen. King hade ett par år före sin död mottagit Nobels fredspris 1964.

Referat

Rassegregationen i USA uppkom redan efter amerikanska inbördeskriget. När slaveriet avskaffades av Abraham Lincoln och svarta och vita skulle vara lika inför lagen blev slavägare oroliga för forna slavar som de hade utnyttjat. I vissa delstater röstades det igenom lagar som förbjöd svarta att vistas i vissa områden. Mot denna orättvisa kämpade Martin Luther King och blev ledare för medborgarrättsrörelsen. De protesterade bland annat mot gripandet av Rosa Parks när hon vägrade lämna sin plats åt en vit man på bussen. Det ledde till införandet av en federal lag som förbjöd uppdelningen efter ras på bussarna. Men trots det fortsatte rassegregeringen i vissa delstater. Många afroamerikaner utsattes för hot och våld, bland annat från medlemmar ur Ku Klux Klan, en organisation som grundades 1865 av officerare på sydsidan i inbördeskriget. Martin Luther King fortsatte trots det sin kamp med hjälp av civil olydnad, inspirerad av den indiske frihetskämpen Mahatma Ghandi. Samtidigt bildades också en annan, mer våldsinriktad,

rörelse under namnet Black Power med Malcolm X som ledare.

Medborgarrättsrörelsen fortsatte att växa sig stark och var som störst 1963 när många, bland dem Martin Luther King, höll tal utanför Lincoln memorial. Det var då han höll sitt berömda

tal med frasen "I have a dream". Ett år senare 1964 skrev president Johnson under Civil Rights Act som förbjuder all form av diskriminering. Martin Luther King mördades 1968 och vit makt-anhängaren James Earl Ray greps och erkände mordet.

Arbeta med filmen

Förstå sammanhanget – Martin Luther King

Före filmvisning

- Testa klassens förkunskaper genom att visa en bild på Martin Luther King och fråga klassen om de vet vem det är och i så fall vad de vet om honom. Låt dem först diskutera i små grupper och sedan berätta för klassen vad de kommit fram till. Berätta kortfattat för klassen om slaveriet och det amerikanska inbördeskriget.

Frågor efter filmvisning

1. Vad menas med rassegregation?
2. Vilken betydelse hade det amerikanska inbördeskriget för rassegregationen?
3. Vem var Rosa Parks?
4. Vad var medborgarrättsrörelsen?
5. Vad är Ku Klux Klan för rörelse?
6. Vad menas med civil olydnad?
7. Vad var Black Power för typ av rörelse?
8. Vad är Civil Rights Act?
9. Vilken betydelse tror ni att Martin Luther King har haft för kampen mot orättvisor och rassegregation?
10. Hur ser samhället i USA ut idag? Förekommer det rasism? Finns det fortfarande rassegregation?
11. Hur uppfattar ni situationen i Sverige idag? Förekommer det rasism?
12. Bli alla behandlade rättvist?

Arbete efter filmen

Övning 1

- Be eleverna diskutera Martin Luther Kings betydelse och sätta in hans gärningar i ett historiskt sammanhang. Diskutera samhället som King levde i och hur det blivit så. Fortsätt sedan med att resonera kring vilka konsekvenser Kings handlingar fört med sig och hur det påverkat samhället. Använd gärna en modell liknande den nedan. Prata om begreppen orsaker och konsekvenser samt historiskt sammanhang.

Övning 2

- Civil olydnad - vad är det? Ta reda på mer och diskutera om det är okej med civil olydnad eller inte. Är det okej? När kan det vara okej? Var går gränsen? Vilka argument finns för respektive mot?

Modell till övning 1

Sök vidare

Förstå sammanhanget – Martin Luther King

Länktips

SO-rummet

[SO-rummet om medborgarrättsrörelsen i USA med artiklar, filmer och podcasts.](#)

UR

[Film på ur-play om medborgarrättsrörelserna under 1960-talet.](#)

Nobel Prize Museum

[Nobelmuseets webbsida om Martin Luther King och medborgarrättsrörelsen.](#)

Historiska media

[Artikel om Rosa Parks på förlaget Historiska medias webbsida.](#)

Martin Luther King-priset

[Här finns texter om honom och citat från hans tal.](#)

Filmtips

Åren med Obama – orden, talen

Barack Obama är en av världens bästa talare. Se hans kroppsspråk och hör exempel från några av hans mest berömda tal

I am not your Negro

Medgar Evers, Malcolm X och Martin Luther King Jr. var alla framträdande människorättskämpar, och de blev alla hänsynslöst lönnmördade.

Icke våldsaktivism i USA

I en tillbakablick från medborgarrättsrörelsens tidiga dagar i USA visas hur Martin Luther King tog starkt intryck av Gandhis idéer och framgångsrikt importerade dem till USA.

En delad stad

Filmen ger oss en inblick i hur ett samhälle påverkas av segregation och vilka konsekvenserna blir.

Free State of Jones

En soldat under det amerikanska inbördeskriget flyr slagfältet desillusionerad och försöker skapa en fristat.

Raskortet

Hur är det att vara svart i Sverige – landet med en självbild som världens mest toleranta och fördomsfria?

Medan vi lever

Efter 30 år i Sverige bestämmer sig Kandia, en afrikansk kvinna i femtioårsåldern, för att flytta tillbaka till Gambia. Sonen Ibbe är precis på väg att slå igenom som hiphop-artist i Sverige...

Slaveriets historia

En serie om slaveriets historia från 400-talet och framåt.

filmochskola.se

Se filmer och handledningar

Facebook

Följ för inspiration och tips

Nyhetsbrev

Prenumenera för information

filuo

Varumärke

under Film och Skola

Varumärke

under Film och Skola

Läroplanskoppling

Förstå sammanhanget – Martin Luther King

Filmen *Förstå sammanhanget – Martin Luther King* passar bra för undervisning i ämnet historia i grundskolan och gymnasiet, samt till viss del även samhällskunskap. Nedan förslag på centralt innehåll från Lgr11 och kursmål från Gy11, se www.skolverket.se.

Historia, åk 7-9, Lgr11

Centralt innehåll

- Historiska berättelser från skilda delar av världen med skildringar av människors upplevelser av förtryck, till exempel i form av kolonialism, rasism eller totalitär diktatur och motstånd mot detta.
- Aktuella konflikter i världen och historiska perspektiv på dessa.
- Vad historiska källor kan berätta om människors och grupperas strävan att påverka och förbättra sina egna och andras levnadsvillkor, till exempel genom uppfinningar, bildandet av fackföreningar och kampen mot slaveri.

Historia 1a1, 50p, Gy11

Centralt innehåll

- Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen samt viktiga globala förändringsprocesser och händelser, till exempel migration, fredssträvanden, resursfördelning och ökat välbefinnande, teknisk utveckling, internationellt samarbete, mänskliga rättigheter, jämställdhet, kolonialism, diktaturer, folkmord och konflikter.
- Historiskt källmaterial som speglar människors roll i politiska konflikter, kulturella förändringar eller kvinnors och mäns försök att förändra sin egen eller andras situation. Olika perspektiv utifrån till exempel social bakgrund, etnicitet, generation, kön och sexualitet.

Samhällskunskap, åk 7-9, Lgr11

Rättigheter och rättsskipning

- Olika organisationers arbete för att främja mänskliga rättigheter.
- Hur mänskliga rättigheter kränks i olika delar av världen.
- Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter (...),

Beslutsfattande och politiska idéer

- Aktuella samhällsfrågor, hotbilder och konflikter i Sverige och världen. FN:s syfte och huvudsakliga uppdrag, andra former av internationell konflikthantering och folkrätten i väpnade konflikter.
- Individens och grupperas möjligheter att påverka beslut och samhällsutveckling samt hur man inom ramen för den demokratiska processen kan påverka beslut.

Samhällskunskap 1b, Gy11

Centralt innehåll

- De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.
- Grupperas och individens identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.
- Presentation i olika former, till exempel debatter, debattinlägg och rapporter.